

Read the full book on:
10.1787/agr_outlook-2012-en

2012 OECD-FAO Tarım Görünüm Raporu

Türkçe Özet

- Okuduğunuz bu yazı, 18. Tarım Görünüm Raporu olup, Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü (FAO) ile OECD'nin ortaklaşa hazırladığı sekizinci rapordur.
- Bu rapor, her iki kuruluşun ürün, politika ve ülkeler hakkında sahip olduğu uzmanlık ile ortak çalışmaya katılan üye ülkelerin katkılarını bir araya getirmektedir. Rapor, 2012-2021 döneminde biyo-yakıt, tahıl, yağlı tohum, şeker, et ve süt ürünlerinde dünya piyasalarındaki eğilimleri yansıtmakta, son gelişmelerin bir değerlendirmesini ve bu ürün piyasalarındaki başlıca sorunları ve belirsizlikleri içermektedir.
- OECD'nin AGLINK ve FAO'nun COSIMO modelleri temel alınarak ortaklaşa geliştirilen bir modelleme sistemi, öngörülerde tutarlılık sağlanmasına yardımcı olmaktadır. Bu raporda, tarımda verimlilik artışının sürdürülebilir bir şekilde artırılması sorunu özel bir konu olarak ele alınmaktadır.

Kısaca Görünüm Raporu

Fiyatlar son zirve seviyelerinden aşağıya doğru indi; ancak gelişmekte olan ülkelerde gıda fiyatlarında enflasyon kaygısı süregeliyor

Son OECD-FAO Tarım Görünüm Raporları, tarım ürün fiyatlarının yüksek ve oynak olması üzerinde odaklanarak, piyasaların tepki vermesiyle fiyatların düşeceğini, ancak talebin güçlü olmaya devam etmesi ve bazı girdilerin maliyetlerinin artması sonucunda daha yüksek bir seviyede kalacağını vurgulamıştı. Beklendiği gibi fiyatlar düşmeye başladı, ancak görece yüksek seviyelerde seyretmeye devam ediyor. Gıda fiyatlarındaki enflasyon 2008 yılındaki zirve seviyesinden önemli oranda aşağıya doğru düştü ve genel enflasyona katkısı azaldı. Buna rağmen gelişmekte olan birçok ülkede gıda fiyatlarındaki enflasyon yüksek düzeyde seyretmeye devam ediyor ve incelenen ülkelerin çoğunda hala genel enflasyon oranını geçiyor.

Artan talebin karşılanmasında sürdürülebilir verimlilik artışları anahtar rolü oynuyor

Fiyatların oynak olması kaygı verici olmaya devam ederken, stoklar düşük seviyede kaldığı sürece verimin hava koşullarına bağlı olarak değişebilmesi başlıca riski oluşturuyor. Rekoltenin yeniden artması sonucu stoklar bir parça düzeldi ve 2012 yılında piyasaların daha az çalkantılı olduğu görülüyor. Dünya tarımının karşı karşıya bulunduğu başlıca sorun; artan gıda, yem, yakıt ve lif talebini karşılamak için verimliliğin sürdürülebilir bir şekilde nasıl artırılabilmesidir.

Fiyatların daha yüksek bir seviyede seyretmeye devam edeceği tahmin ediliyor

Bu Görünüm Raporunda ele alınan ürünlerin nominal fiyatlarının önümüzdeki on yılda yükseliş eğilimi göstermesi bekleniyor. Reel (enflasyona göre ayarlanmış) fiyatların sabit kalacağı ya da mevcut seviyelerden aşağı doğru düşeceği, ancak geçtiğimiz on yıldaki seviyelerin ortalama %10-%30 üzerinde olacağı tahmin ediliyor.

Temel varsayım enerji fiyatlarının artması

Global tarım, enerji piyasalarına artan oranda bağlı durumda. Makro-ekonomik varsayımlarda yer alan petrol fiyatı tahminleri ortalama olarak geçen yıl kullanılanların yaklaşık 25 USD üzerinde (görünüm raporu dönemi içerisinde varil başına 110 USD ile 140 USD arasında değişiyor). Yüksek petrol fiyatları, tarım ürünleri fiyat tahminlerinin yüksek olmasının ardındaki başlıca etmen olup, bu durum sadece üretimin petrole bağlı maliyetlerini etkilemekle kalmıyor, aynı zamanda biyo-yakıtlara ve bunların üretiminde kullanılan tarımsal hammaddelere talebin artmasına da neden oluyor.

Fiyatlar yükselme eğilimi göstermesine rağmen, kaynakların kısıtlı ve maliyetlerin yüksek olması, üretim artışını sınırlandırıyor.

Güçlü fiyatlara rağmen, üretimde artışın yavaş seyretmesi bekleniyor. Son birkaç onyılda global tarım üretiminde artış yılda %2'nin üzerinde oldu. Ancak artış hızının önümüzdeki on yılda yavaşlayarak yılda %1.7 olması öngörülüyor. Artan kaynak kısıtlamaları, çevre baskıları ve bazı girdilerin yükselen maliyetlerinin neredeyse bütün bölgelerde arzın karşılık vermesini engelleyeceği öngörülüyor. Bu bağlamda okuduğunuz Görünüm Raporu, üretkenlikte sürdürülebilir bir büyümenin artırılmasına daha fazla dikkat gösterilmesini öneriyor.

Gelişmekte olan ülkeler piyasalarındaki gelişmelere damga vurmaya devam ediyor

Gelişmekte olan ülkeler, tarıma ayrılmış arazilerin ve üretkenliğin artırılması için daha fazla potansiyele sahip olmaları sayesinde, 2021 yılına kadar global üretimin artmasında ana kaynak olacaklar. Gelişmekte olan ülkelerde yıllık üretim artışının ortalama yılda %1.9, gelişmiş ülkelerde ise %1.2 olması öngörülmüyor. Gezegenimiz üzerinde yaşayan insan sayısının 2021 yılına kadar 680 milyon artacağı, en hızlı büyüme oranlarının Afrika ve Hindistan'da olacağı tahmin ediliyor. Artan gelirler ve kentleşme, beslenme rejimlerinde değişikliklere yol açarak, tüketim daha çok işlenmiş gıdalar, yağlar ve hayvansal proteine doğru kayma gösterecek. Bu durum, kaliteli et ve süt ürünlerine talebi arttıracığı gibi, besi hayvanlarına yem için kaba taneliler ve yağlı tohumlara olan dolaylı talebi de arttıracak.

Yükselen ekonomiler, tarım alanında büyüyen dünya ticaretinde artan bir pay sahibi olacaklar

Yükselen ekonomiler, tarım alanında büyüyen dünya ticaretinde artan bir pay sahibi olacaklar. Bunların en önde gelenleri, tarımsal üretim kapasitesini arttırmaya yönelik önemli yatırımlar yapmış bulunan Brezilya, Endonezya, Tayland, Rusya ve Ukrayna gibi ülkelerdir. 2021 yılına kadar, pirinç, yağlı tohumlar, bitkisel ve palmye yağı, protein gıdaları, şeker, dana eti, tavuk eti, balık ve balık ürünleri ihracatının çoğunu geliştirmekte olan ülkeler yapıyor olacak.

Ürün bilgileri

Biyo-yakıt üretim ve ticareti büyüyecek

Global biyo-etanol ve biyo-dizel üretiminin 2021 yılına kadar neredeyse ikiye katlanması ve ağırlıklı olarak Brezilya, ABD ve AB'de yoğunlaşması öngörülmüyor. Biyo-yakıt esas olarak tarımsal hammaddelere dayanmakta olup, 2021 yılına kadar global üretimden bu amaçla tüketilmek üzere alınan payların artarak şeker kamışında %34, bitkisel yağlarda %16 ve kaba tanelilerde %14 olması öngörülmüyor.

ABD ile Brezilya arasındaki ikili etanol ticareti akışlarının artması bekleniyor

Hükümet direktifleri doğrultusunda ABD ile Brezilya arasında etanol ticaretinin artması bekleniyor. Okuduğunuz bu Görünüm Raporu, gelişmiş biyo-yakıtlarla ilgili direktifin yarattığı yurtiçi talebin karşılanmasını sağlamak için ABD'nin ağırlıklı olarak Brezilya'dan şeker kamışı esaslı etanol ithal edeceğini, buna karşılık Brezilya'nın ise esnek-yakıt kullanan büyük araç filosundan kaynaklanan talebi karşılamak için ağırlıklı olarak ABD'den daha düşük fiyatlı olan mısır esaslı etanol ithal edeceğini tahmin etmektedir. ABD'de düşük karışımli etanol talebinin 2016 yılından itibaren karışım duvarı tarafından sınırlandırılması bekleniyor.

Karadeniz bölgesi daha büyük rol oynayacak

Tahıl kullanımına ayrılan stok oranları, tarihsel ortalamaların altında kalarak gelecekte fiyatların oynak olması riskini yaratacak. Rusya, Ukrayna ve Kazakistan'ın 2021 yılına kadar çok daha önemli buğday ihracat kaynakları haline gelmesi bekleniyor. Ne var ki, bu bölgede üretim değişkenliğinin yüksek olması global ticaret ve dünya fiyatlarının oynak olması bakımından etkiler yaratabilir. Asya'daki En Az Gelişmiş Ülkelerden daha büyük miktarlarda pirinç ihracatı olması, buna karşılık Afrika'da pirinç ithalatının artması öngörülmüyor.

Çin başlıca yağlı tohum ithalatçısı

Yağlı tohum üretimi ve ihracatına geleneksel oyuncular hakim olmaya devam ediyor. Ancak Ukrayna ve Paraguay gibi yükselen ihracatçıların global ihracat artışına artan katkılarda bulunmaları bekleniyor. Başlıca ithalatçı olan Çin'in toplam dünya ithalatındaki payı yarıdan fazla olacak. Brezilya'nın yağlı tohum üretiminde artışın görünüm raporu dönemi içerisinde yavaşlayarak yılda %4.9'dan %2'nin altına inmesi bekleniyor.

Dünya şeker piyasasına Brezilya hakim

Şeker bitkilerine olan gıda ve etanol kaynaklı talep, orta vadede devam edecek ve şeker fiyatları yüksek seviyelerde kalacak. Asya'daki şeker piyasaları üretim dönemleri tarafından belirlenmeye devam ederek, zaman zaman ticarete büyük dalgalanmalara ve fiyatlarda oynaklığa yol açacak. Brezilya'nın şeker piyasasına hakim konumu nedeniyle, bu ülkenin şeker kamışı bitkilerinin etanol ve şeker üretimi arasındaki bölüşümü piyasadaki başlıca etken olmaya devam ediyor.

Gelişmekte olan ülkelerde et tüketimi yaygınlaşıyor

Artan et talebi çoğunlukla Asya'daki büyük ekonomiler, ham petrol ihraç eden ülkeler ve Latin Amerika'dan kaynaklanırken, bu ülkelerde önemli ölçülerde gelir artışları olması bekleniyor. Bu beklenen artışta en ucuz ve en erişilebilir et protein kaynağı olarak tavuk etleri başı çekecek ve görünüm raporu döneminin sonuna dek en büyük et sektörü olan domuz etini geride bırakacak.

Balık çiftçiliği, balık avcılığını geride bırakacak

Balık üretimi, en hızlı büyüyen hayvansal protein kaynaklarından biri. Dünyada balıkçılık ve balık çiftliği üretiminin tahmin dönemi içerisinde %15 artması bekleniyor. Ancak, %33 oranında bir büyüme ile balık çiftliği üretimi, 2018 yılına kadar insan tüketimine yönelik temel balık kaynağı olarak balık avcılığını geride bırakacak.

Gelişmekte olan ülkeler en önemli süt üreticileri haline gelecekler

Gelişmiş ülkelerde peynir ve taze süt ürünleri hariç olmak üzere süt ürünleri tüketiminde mütevazı bir artış beklenirken, gelişmekte olan bölgelerde tüm ürünlerin tüketiminin 2021 yılına kadar yaklaşık %30 artması bekleniyor. Gelişmekte olan ülkelerin 2013 yılına kadar süt üretiminde gelişmiş ülkeleri geride bırakması, Çin ve Hindistan'da büyük artışlar olması öngörülüyor.

Değişim zamanı - uzun vadeli perspektifler

Üretimin 2050 yılına kadar %60 artması gerekiyor

Önümüzdeki 40 yıl içerisinde artan gıda talebini karşılamak için tarımsal üretimin %60 oranında artması gerekiyor. Bunun anlamı, 2005/2007 seviyelerine kıyasla 2050 yılına kadar yılda ek olarak 1 milyar ton tahıl ve 200 milyon ton et demektir. Biyo-yakıt üretimindeki artış için hammadde temin etmek amacıyla da ek üretim gerekecektir.

Üretim artışının üretkenlik artışından kaynaklanması gerekiyor

Dünyada tarım ürünleri alanını genişletme olanakları sınırlı. 2050 yılına kadar toplam ekilebilir alanların sadece 69 milyon hektar (%5'ten az) artması öngörülüyor. Üretim artışının son 50 yıldır yapılmakta olduğu gibi, üretkenlik artışı yoluyla sağlanması gerekiyor. Üretkenliğin artırılması, kaynak kısıtlarının arttığı koşullarda gıda fiyatlarının kontrol altına alınmasında merkezi bir öneme sahip olup, global gıda güvensizliğinin azaltılmasında başlıca bir etken olacak. Orta vadede üretkenlik artışları ağırlıklı olarak gelişmekte olan ülkelerdeki üretkenlik açığının azaltılması yoluyla sağlanabilir. Ancak stilize edilmiş, yani tarihin süzgecinden geçmiş yerleşik ampirik verilere dayalı bir senaryoya göre, hammadde olarak kullanılan bitki çıktılarındaki artışın önemli bir kısmının biyo-yakıt üretimine gitmesi beklenebilir.

Sürdürülebilirliğin artırılması son derece büyük önem taşıyor

Aynı zamanda, mevcut alanların, suların, deniz ekosistemlerinin, balık stoklarının, ormanların ve biyo-çeşitliliğin sürdürülebilir şekilde kullanımının artırılmasına olan ihtiyaç artıyor. Tüm tarım alanlarının %25 kadarı çok değer kaybetmiş bulunuyor. Tarımda büyük ölçüde su kıtlığı, birçok ülkede yaşanan bir gerçek. Birçok balık stokları aşırı istismar ediliyor ya da aşırı istismar edilme riski altında. İklim değişikliğinin ve hava durumunda aşırı dalgalanmaların artacağı yönünde gitgide görüş birliği oluşuyor.

Hükümetlerin olanaklar sunan bir çevre için güvenceler oluşturmaları gerekiyor

Daha iyi tarım uygulamalarının teşvik edilmesi; doğru ticari, teknik ve yasal bir ortam oluşturulması; küçük çiftçilerin özgül ihtiyaçlarına yönelik önlemler dahil, tarımsal yenilikçilik sistemlerinin (ör. araştırma, eğitim, çiftçilerin bilgilendirilmesi, altyapı) güçlendirilmesi, bu raporda belirlenen önemli politik sorumlulukları oluşturuyor. Gıda kayıplarını ve atıklarını azaltmaya yönelik önlemler de artan talebin karşılanması ve tedarik zincirinde üretkenliğin artırılmasında önemli bir yere sahip.

© OECD

Bu özet metin, resmi bir OECD çevirisi değildir.

Bu özet metin, OECD telif hakkı ve yayının aslının ismi belirtilmek koşuluyla çoğaltılabilir.

Değişik dillerdeki özet metinler, aslı İngilizce ve Fransızca dillerinde yayınlanan OECD yayınlarının kısaltılmış çevirileridir.

Bu yayınlar OECD İnternet Kitabevi'nden ücretsiz olarak temin edilebilir www.oecd.org/bookshop

Daha fazla bilgi için, OECD Halkla İlişkiler ve İletişim Müdürlüğü, Haklar ve Çeviri Birimi'ne başvurunuz.
rights@oecd.org Faks: +33 (0)1 45 24 99 30.

OECD Rights and Translation unit (PAC)
2 rue André-Pascal, 75116
Paris, Fransa

İnternet web sitemiz: www.oecd.org/rights

Read the complete English version on OECD iLibrary !

OECD/FAO (2012), *OECD-FAO Agricultural Outlook 2012*, OECD Publishing.

doi: 10.1787/agr_outlook-2012-en